24.5.2018
Luukkonen Lauri

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto (VeJ)

U21/2018 vp sekä U 22/2018 vp
Valtioneuvoston kirjelmät eduskunnalle komission direktiiviehdotuksista koskien digitaalisen talouden verottamista

Digitalisoituvan talouden verokysymyksiin tulee löytää globaaleja ratkaisuja

Finanssiala ry (FA) kiittää mahdollisuudesta tulla kuultavaksi valtioneuvoston kirjelmistä koskien komission digiveroehdotuksia. On tosiasia, että kansainvälisen verotuksen sääntöjä tulee uudistaa digitalisoituvan talouden ja tähän liittyvien uudenlaisten liiketoimintamallien takia. Komissio on nyt ehdottamassa omanlaisiaan ratkaisuja näihin ongelmiin EU:n piirissä. Samanaikaisesti myös esimerkiksi OECD on osana BEPS-hanketta valmistelemassa omaa ehdotustaan koskien digitaalisen talouden verotusta.

- FA näkee, että digitaalisen talouden vero-ongelmat tulisi ratkaista koordinoidusti globaalilla tasolla, pysyviksi tarkoitetuilla ratkaisuilla. OECD:n piirissä käynnissä olevan laajemman hankkeen tulisikin olla ensisijainen keino kansainvälisen lähestymistavan luomiseksi digitaalisen talouden verokysymyksiin. Uusien ehdotusten vaikutukset myös Suomen verokertymän kuin kohteena olevien yritystenkin kannalta tulisi selvittää tarkoin.

- **Ehdotus digitaalisesta kiinteästä toimipaikasta** ei ole soveltamisalaltaan kovin tarkka. Digitaalisten palveluiden käsite pitää esityksen mukaisista esimerkeistä huolimatta sisällään huomattavaa tulkinnanvaraisuutta. Myös esimerkiksi esityksen mukainen tulojen allokointimenetelmä (voitonjakamismenetelmä) on tässä mielessä ongelmallinen. Nämä tulkinnanvaraisuudet ovat omiaan aiheuttamaan lisääntyviä veroriitoja valtioiden välillä. Tässä mielessä selkeämmät pelisäännöt direktiivin tulkinnalle olisivat tarpeen.

- Finanssialan yritysten osalta voidaan edelleen huomauttaa, että toiminta on hyvin tarkasti säänneltyä ja valvottua. Soveltamisalan tarkentamista edelleen, rajaamalla finanssitoimiala selkeästi digitaalisen kiinteän toimipaikan sääntelyn soveltamisalan ulkopuolelle, tulisikin harkita. On syytä huomata, että finanssiala nimenomaisesti toimii avoimesti Euroopassa pääliike-sivuliike/kiinteä toimipaikka-rakenteilla eikä toimialan osalta ole ollut havaittavissa ongelmia digitaalisten palveluiden verotuksen osalta.

- Tiettyjen **digitaalisten palveluiden liikevaihdon verottamista koskeva ehdotus** puolestaan voi johtaa tappiollisenkin toiminnan verottamiseen ja ylipäätään kaksinkertaiseen verotukseen. Ylipäätään FA:n käsitys on, että väliaikaisia toimenpiteitä tulisi välttää. Vero kohdistuisi myös melko selkeästi digitaalisen talouden jätteihin, mikä voi helposti johtaa vastareaktioihin esimerkiksi USA:n taholta.

FINANSSIALA

Tavoitteena maailmanlaajuisten yhteisten sääntöjen löytäminen

FA näkee, että digitaalisen talouden vero-ongelmat tulisi ensisijaisesti ratkaista koordinoidusti globaalilla tasolla, pysyviksi tarkoitetuilla ratkaisuilla. Tilapäiseksi tarkoitetut toimet, tai ainoastaan EU:n alueella sovellettavat säännöt, ovat omiaan johtamaan useiden erilaisten ratkaisujen käyttöönottoon maailmanlaajuisesti eri valtioissa ja pahimmillaan myös suoriin vastatoimenpiteisiin. Eri valtioissa käyttöönotetut erilaiset ratkaisut voivat käytännössä johtaa veroriitoihin, kaksinkertaiseen verotukseen, ja saattaa EU-alueen toimijat epäedulliseen asemaan maailmanlaajuisiin toimijoihin verrattuna. Tässä mielessä olisikin tärkeää, että digitaalisen toiminnan verottamiselle löydettäisiin yhteisiä sääntöjä maailmanlaajuisesti.

Uusien ehdotusten vaikutukset tulisi ylipäätään selvittää tarkoin niin yritysten kuin valtioidenkin kannalta. Esimerkiksi Suomen kannalta merkittävän digitaalisen läsnäolon verotusta koskevan esityksen on esitetty johtavan suomalaisten yritysten Suomeen maksamien verotulojen pienenemiseen. FA:n käsitys on, ettei konkreettisia vaikutuksia ole kiireellisesti valmisteltujen esitysten osalta arvioitu riittävästi.

Digiveroja koskevat ehdotukset yhdessä EU:n sisällä suunnitteilla olevan yhteisöverotuksen uudistamisen kanssa (CCTB:n ja CCCTB) vaikeuttavat ennustettavuutta sekä eurooppalaisten valtioiden verotulojen kertymisen että yksittäisten monikansallisten yritysten verotuksen osalta. Verotuksen muuttujien lisääntyminen johtaa siihen, ettei lopputuloksesta voida muodostaa luotettavaa kokonaiskuvaa. FA katsoo, että digitaalisten palveluiden osalta verotusta koskeva yleismaailmallinen ratkaisu säilyttäisi paremmin verotuksen ennakoitavuuden sekä yritysten kuin myös yksittäisten valtioiden osalta. Tässä mielessä OECD:n laajemman hankkeen tulisikin olla ensisijainen keino luoda kansainvälinen lähestymistapa digitaalisen talouden verokysymyksiin.

Merkittävän digitaalisen läsnäolon verotusta koskeva ehdotus

FA haluaa korostaa, että merkittävän digitaalisen läsnäolon verotusta koskeva ehdotus ei ole soveltamisalaltaan kovin tarkka. Näin siitä huolimatta, että ehdotus pitää sisällään myös konkreettisia listauksia toiminnoista, joita on joko pidettävä digitaalisina palveluina (ehdotuksen liite 2) tai ei ole pidettävä digitaalisina palveluina (ehdotuksen liite 3). Digitaalisten palveluiden käsite on esimerkeistä huolimatta jätetty direktiivissä hyvin avoimeksi.

Avoimeksi jätetty digitaalisten palveluiden käsite pitää sisällään tulkinnanvaraisuutta, jota ei digitaalisten toimintojen moninaisuudesta ja nopeasta kehityksestä johtuen pystytä näiden konkreettisten esimerkkilistaustenkaan avulla riittävästi selkiyttämään. Soveltamisalan tarkentamista edelleen, esimerkiksi rajaamalla luvan- ja valvonnanalainen finanssitoimiala selkeästi soveltamisalan ulkopuolelle, tulisikin harkita. Finanssiala on hyvin valvottu ja säännelty toimiala. Alaa valvotaan jäsenvaltioiden finanssivalvontaviranomaisten toimesta sekä myös esimerkiksi pankkiunionin alueella Euroopan keskuspankin toimesta. Erityisesti viimeisimmän finanssikriisin jälkeen alan toimintaa koskevan sääntelyn määrä on kasvanut voimakkaasti sekä kansallisesti että EU:n taholta. Finanssialan yritykset toimivat avoimesti Euroopassa pääliike-sivuliike/kiinteä toimipaikka-rakenteilla eikä toimialan

verotuksen osalta ole ollut havaittavissa ongelmia lisääntyvien digitaalisten palveluiden myötä.

Ehdotuksessa tulojen allokoinnin päämenetelmäksi ehdotetaan voitonjakamismenetelmää (profit split) tai verovelvollisen vaihtoehtoisesti esittämää menetelmää. Voitonjakamismenetelmä perustuu yleensä osapuolten väliseen sopimukseen, eikä se siten ole ns. absoluuttisesti oikea tulojen jakomenetelmä. Tämän menetelmän käyttäminen on omiaan johtamaan huomattavaan määrään oikeusriitoja tulojen allokaatiosta valtioiden välillä.

Taloudellisesti raskaiden menetysten ja moninkertaisen verotuksen välttämiseksi jäsenvaltioiden veroviranomaisten olisikin luotava selkeät pelisäännöt direktiivin kansalliselle ja maltilliselle tulkinnalle, sekä varmistettava riittävät resurssit oikeusriitojen ratkaisuun.

Ehdotuksessa on asetettu tietyt, selkeät euro- ja numeromääräiset rajat toiminnalle, jota se koskee (artikla 4). Nämä rajat on asetettu varsin alhaisiksi ja rajoja tulisi vielä tässä mielessä harkita.

Käyttäjän sijainnin määrittämisen pääsääntönä pidetään molemmissa digiveroehdotuksissa käyttäjän IP-osoitteen sijaintia. Tätä voidaan pitää ongelmallisena, koska käyttäjän IP-osoite ei aina sijaitse samassa valtiossa kuin missä käyttäjä itse sijaitsee. Näin voi olla esimerkiksi tilanteessa, jossa digipalvelua käytetään monikansallisen yrityksen IT-laitteella. IP-osoitteen luotettavuus voidaan myös kyseenalaistaa muissakin tilanteissa.

Tiettyjen digitaalisten palveluiden liikevaihdon verotusta koskeva ehdotus

Ehdotus tiettyjen digitaalisten palveluiden liikevaihtoon liittyvästä verosta on myös ongelmallinen, vaikkakin se on tarkoitettu väliaikaiseksi ja sen soveltamisala rajoittunee ainoastaan digitaalisen liiketoiminnan jätteihin. Tällainen liikevaihdosta perittävä vero voi johtaa tappiollisenkin toiminnan verottamiseen ja ylipäätään kaksinkertaiseen verotukseen. Kyseessä oleva väliaikainen vero on soveltamisalaltaan myös rajattu melko tarkasti kohdistumaan nimenomaan digitaalisen talouden jätteihin, joista valtaosa on yhdysvaltalaisia yrityksiä. Nykyisessä hyvin herkässä maailmantalouden tilassa tarkoin kohdistettu vero voi helposti johtaa vastareaktioihin.

FINANSSIALA RY

Lea Mäntyniemi